

บทที่ 5 การวางแผนการวิจัย (Research Plan)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดความเข้าใจขั้นตอนของการวางแผนการวิจัยและวิธีดำเนินการแต่ละขั้นตอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการทำวิจัยในเรื่องที่เลือกได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับเวลาและงบประมาณที่กำหนดได้

การวางแผนการวิจัย หมายถึง การกำหนดขั้นตอนต่าง ๆ ของการวิจัยตั้งแต่ขั้นเลือกปัญหาที่จะศึกษา ค้นคว้าเอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้อง ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ชัดเจน เพื่อหาคำตอบปัญหาที่ศึกษาได้ ศึกษาเครื่องมือหรือสร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บข้อมูล หาความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้ ศึกษากลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาอย่างมีระบบ ขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยต้องมีการวางแผนการจัดเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ให้ชัดเจน ตลอดถึงการดำเนินการอภิปรายผลการวิจัย และเสนอเป็นรายงานการวิจัย

Kerlinger ได้อธิบายเกี่ยวกับการวางแผนการวิจัยควรมีวัตถุประสงค์พื้นฐาน 2 ประการ คือ

1. เพื่อการเตรียมหาคำตอบของคำถามที่วิจัย และ
2. เพื่อควบคุมตัวแปรเปลี่ยน (Variance)

ยิ่งไปกว่านั้น Kerlinger ได้อธิบายต่อเนื่องเกี่ยวกับการวางแผนวิจัยว่าเป็นการสร้างรูปแบบขึ้นเพื่อช่วยให้นักวิจัยสามารถตอบคำถามที่จะวิจัยได้อย่างถูกต้องเชื่อถือได้ (validly) อย่างมีเป้าหมาย (objectively) อย่างเที่ยงตรง (accurately) และอย่างประหยัด (economically) เท่าที่จะทำได้¹⁸

การวางแผนการวิจัยควรเป็นการวางแผนเพื่อให้เห็นลำดับและขั้นตอนของการวิจัยเพื่อให้เห็นภาพรวมของการวิจัยทั้งหมด ซึ่งอาจจะกำหนดเป็นหัวข้อ ดังนี้

1. กำหนดปัญหาหรือเรื่องที่ต้องการศึกษา
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. ตั้งสมมติฐานของการวิจัย (ถ้ามี)
4. กำหนดขอบเขตของการวิจัย
5. ข้อตกลงเบื้องต้น
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย
7. ข้อจำกัดของการวิจัย
8. คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย

¹⁸Kerlinger, *Foundations of Behavioral Research*, pp. 300-301.

9. การรายงานเอกสารหรือผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
10. กำหนดขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย
 - 10.1 การสุ่มกลุ่มตัวอย่างของประชากร
 - 10.2 การสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 10.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 10.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
11. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
12. การสรุปผล อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การกำหนดแผนการวิจัย ควรมีการระบุเวลาของแผนการดำเนินการวิจัยโดยละเอียด รวมทั้งตารางปฏิบัติงานแสดงระยะเวลาในการทำงานแต่ละหัวข้อไว้ให้ชัดเจน

1. การกำหนดปัญหาหรือเรื่องที่ต้องการศึกษา ผู้วิจัยควรกำหนดปัญหาที่อยู่ในความสนใจ และคิดถึงความเป็นไปได้ในการศึกษาให้มากที่สุด ไม่ควรเป็นปัญหาที่มีการโต้แย้งกันจนเห็นเด่นชัด พยายามกำหนดปัญหาให้อยู่แหวดวงที่จำกัด อย่าให้กว้างจนไม่สามารถศึกษาได้ และปัญหานั้น ๆ ต้องไม่มีคำตอบที่ชัดเจนในตัวของมันเองแล้ว ตัวอย่างการเขียนหัวข้อปัญหา เช่น

“ปัญหาการบริหารงานของหัวหน้าฝ่ายของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด”

“ปัญหาการเรียนการสอนวิชา _____ ในชั้นมัธยมศึกษา _____”

“การศึกษาปัญหาในการใช้อุปกรณ์สไลด์ทัศนศึกษาช่วยสอนในการสอนวิชา _____ ระดับชั้น _____”

“การสร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนวิชา _____ ระดับชั้น _____”

2. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ต้องกำหนดให้ชัดเจนและสัมพันธ์กับขอบเขตปัญหาที่ศึกษา จัดเรียงลำดับของวัตถุประสงค์ตามลำดับอย่างมีเหตุมีผลที่รับกันได้

ตัวอย่างการเขียนวัตถุประสงค์

ปัญหาที่ศึกษาเรื่อง “ปัญหาการบริหารงานของหัวหน้าฝ่ายของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารงานของหัวหน้าฝ่ายของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสี่ด้านคือ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านธุรการ และด้านประสานงาน

2. เพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารงานทั้งสี่ด้านของหัวหน้าฝ่ายศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามทัศนะของหัวหน้าฝ่ายแต่ละฝ่ายของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

3. เพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารงานทั้งสี่ด้านของหัวหน้าฝ่ายของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานทั้งสี่ด้านของหัวหน้าฝ่ายของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามทัศนะของหัวหน้าฝ่ายและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

3. การตั้งสมมติฐานของการวิจัย อาจจะมีหรือไม่มีก็ได้ เพราะว่าการตั้งสมมติฐานเป็นการตั้งข้อเสนอเงื่อนไขหรือหลักการสมมติที่อาจไม่จริงก็ได้ ความคิดซึ่งมีอยู่ในสมมติฐานอาจจะเป็นคำตอบปัญหาที่มีอยู่แล้วหรืออาจไม่เป็นก็ได้ ความคิดต่าง ๆ ที่สมมติฐานเสนอแนะไม่จำเป็นต้องถูกต้องเสมอไป สมมติฐานของการวิจัยควรมีลักษณะเฉพาะตรงกับเรื่องที่จะวิจัยและสามารถพิสูจน์ได้ สมมติฐานที่ได้จากแนวทฤษฎีข้อค้นพบที่เชื่อถือได้ และเหตุผลจากข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน ย่อมมีน้ำหนักมากกว่าสมมติฐานที่คิดขึ้นเองและเขียนขึ้นอย่างลอย ๆ ฉะนั้นในการเขียนสมมติฐานของการวิจัย ผู้วิจัยจึงควรแสดงแนวความคิดและเหตุผลประกอบกับข้อความที่เป็นสมมติฐานในการวิจัยด้วย

4. การกำหนดขอบเขตของการวิจัย เป็นการกำหนดให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และลักษณะปัญหาของการวิจัย เช่น การกำหนดขนาดและลักษณะ ตัวอย่างประชากร การกำหนดชนิดของเครื่องมือ เนื้อหาและการกำหนดขอบเขตของเรื่องที่จะศึกษา

ตัวอย่าง การเขียนขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การสร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนวิชาจริยศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย จังหวัดราชบุรี”

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการทดลองสอนในห้องเรียนเป็นนักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2530

2. ในการวิเคราะห์ผลการวิจัยในครั้งนี้ จะไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างสภาพอารมณ์ของนักเรียนและสิ่งแวดล้อมของห้องเรียนขณะที่ทำการทดลอง

3. เรื่องที่ทำการทดสอบคือ คุณสมบัติผู้ดี ความซื่อสัตย์สุจริต และความโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งเนื้อเรื่องดังกล่าวกำหนดให้เรียนในชั้นมัธยมปีที่ 3 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521

5. ข้อตกลงเบื้องต้น เป็นการกำหนดข้อตกลงของผู้วิจัยที่เชื่อว่าอะไรบางอย่างที่เป็นไปได้ ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ทดลองหรือมีค่าตัวเลขมาแสดง และควรมีเหตุผลมารับรองด้วย ซึ่งในเรื่องแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างหรือการใช้สถิติในการวิจัยซึ่งผู้วิจัยจะเขียนข้อตกลงเบื้องต้นไว้และได้พยายามควบคุมลักษณะเหล่านั้นไว้

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย ผู้วิจัยควรกำหนดความคาดหวังไว้ได้ว่า ผลการ

วิจัยจะทำให้ได้ประโยชน์อย่างไรบ้างทั้งในด้านการนำไปใช้ ด้านการศึกษา ในสาขาวิชาชีพ และด้านความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาสังคมหรือประยุกต์ใช้ในการพัฒนา เป็นต้น

ตัวอย่าง การเขียนผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลที่ได้จากการวิจัยคือ ได้ชุดการสอนวิชาจริยศึกษาในหัวข้อสมบัติผู้ดี ความซื่อสัตย์สุจริต และความโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สำหรับมัธยมตอนต้น
2. ผลออกมาจะเป็นแนวทางเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยม โดยใช้วิธีการจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้
3. เป็นการกระตุ้นครูให้รู้จักใช้วิธีการเหล่านี้ กับวิชาที่ตนสอนเป็นต้นวิชาที่นักเรียนเรียนแล้วเกิดความเบื่อหน่าย
4. เป็นการเสนอวิธีสอนที่ดีวิธีหนึ่งในหลาย ๆ วิธี ที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมการเรียนรู้เอง โดยครูผู้สอนเป็นผู้ที่คอยให้การแนะนำ
5. เป็นการช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง
6. คิดว่าระบบการใช้ชุดการสอนในศูนย์การเรียนรู้จะช่วยแก้ปัญหาเด็กขาดเรียนและการที่โรงเรียนขาดแคลนครูผู้สอน
7. ผลการวิจัยนี้จะทำให้มีการพิจารณาปรับปรุงหรือรื้อฟื้นความกระตือรือร้นของผู้สอนในการผลิต และการใช้อุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมดึงดูดความสนใจของนักเรียนให้อยากเรียน และทำให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพตลอดจนประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้น

7. ข้อจำกัดของการวิจัย ผู้วิจัยอาจจะเขียนถึงปัญหาที่ไม่อาจควบคุมได้ เช่น ช่วงเวลาในการวิจัย ซึ่งอาจจะทำให้การวิจัยได้ผลไม่สมบูรณ์ หรือการศึกษาเฉพาะบางเรื่องกับคนบางกลุ่ม จึงไม่อาจนำไปใช้กับเรื่องหรือกับคนกลุ่มอื่นได้ เป็นต้น

8. คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยควรให้คำจำกัดความของคำที่ใช้มากในงานวิจัยแต่ละเรื่องเพื่อสะดวกในการกล่าวถึงคำนั้น ๆ อย่างสั้น ๆ ทุกครั้ง คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัยหมายถึงการอธิบายลักษณะของคำที่ใช้ในการวิจัยแต่ละเรื่องเท่านั้น ไม่ใช่คำจำกัดความของคำทั่วไป จึงไม่จำเป็นต้องใช้ความหมายตามพจนานุกรมหรือความหมายตามเทคนิคของคำนั้น ๆ เช่น ถ้าผู้วิจัยต้องการเขียนรายงานการวิจัยเกี่ยวกับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยก็อาจจะใช้คำจำกัดความของคำ “นักเรียน” ที่จะใช้ในงานผลการวิจัยว่าเป็น “นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร” ไว้แห่งเดียว เมื่อเขียนในรายงานผลการวิจัยต่อไปถึงคำ “นักเรียน” ผู้อ่านก็จะเข้าใจคำ “นักเรียน” ตามคำจำกัดความของการวิจัยที่ให้ไว้ในตอนต้นทันที ผู้วิจัยไม่จำเป็นต้องใส่ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัยตามบัญญัติศัพท์หรือพจนานุกรม คำสถิติที่ใช้ในการวิจัยซึ่งมีความหมายตามเทคนิคและเป็นที่ยอมรับกันอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องนำมาใส่ไว้ในคำจำกัดความ

ตัวอย่าง การเขียนคำจำกัดความ

“วิชาจริยศึกษา” หมายถึง วิชาที่จัดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 เรื่องสมบัติผู้ดี ความซื่อสัตย์สุจริตและความโอปอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

“ชุดการสอน” หมายถึง ชุดของบทเรียนที่สร้างขึ้นในระบบประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาของแต่ละหน่วย ภายในชุดการสอนประกอบไปด้วย คู่มือการใช้ชุดการสอน บัตรคำสั่ง ซึ่งบอกไว้ว่านักเรียนจะต้องทำกิจกรรมอะไรบ้าง อย่างไร?

“สื่อการสอน” หมายถึง เครื่องมือทุกชนิดที่ช่วยสื่อเนื้อหาบทเรียนในเรื่องจริยศึกษาให้แก่ผู้เรียน ตัวอย่างเช่น รูปภาพ ของจริง หุ่นจำลอง ฯลฯ

“ห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้” หมายถึง แบบลักษณะในการจัดสภาพของห้องเรียน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ 4 กลุ่ม ๆ ประมาณ 7-8 คน แต่ละกลุ่มเรียกว่า ศูนย์กิจกรรม ในแต่ละกลุ่มจะมีเนื้อหา วัสดุอุปกรณ์ และกิจกรรมต่าง ๆ กัน ส่วนผู้เรียนจะผลัดเปลี่ยนกันเรียนและทำกิจกรรมแต่ละศูนย์จนครบทุกศูนย์ รวมทั้งต้องรายงานผลของกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ครูกำหนดให้ทำด้วยตนเอง ส่วนครูนั้นมีหน้าที่เพียงแต่คอยให้คำแนะนำนักเรียนในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นผู้ประสานงานและเตรียมอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักเรียน

“แบบทดสอบ” หมายถึง เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้วัดความรู้ก่อนนักเรียนเรียนบทเรียน และใช้วัดความสัมฤทธิ์ผลหลังจากนักเรียนได้เรียนบทเรียนมาแล้ว

“ประสิทธิภาพของชุดการสอน” หมายถึง สำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ 85/85 หมายถึง

85 ตัวแรก คือ คะแนนเฉลี่ยที่คิดเป็นร้อยละของคำตอบในการกระทำ กิจกรรมของนักเรียน คือ นำคำตอบของนักเรียนแต่ละคนที่ตอบถูกในแบบฝึกหัดตามศูนย์ต่าง ๆ มารวมกัน แล้วหาจำนวนของคำตอบเฉลี่ยที่นักเรียนทั้งหมดได้ทำถูก ต่อจากนั้นจึงแปลงค่าที่ได้ให้เป็นร้อยละโดยเฉลี่ย

85 ตัวหลัง คือ คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของข้อสอบที่นักเรียนทำได้หลังจากที่ได้เรียนชุดการสอนแล้ว จึงนำคำตอบแบบทดสอบที่นักเรียนแต่ละคนทำหลังจากเรียนบทเรียนมารวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนนักเรียนทั้งหมด แปลงค่าที่ได้ให้เป็นร้อยละ ค่าที่ได้จะเป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนทำได้

9. การรายงานเอกสารหรือผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นส่วนหนึ่งของการรายงานผลการวิจัย เป็นการรายงานเอกสาร ตำรา หรือทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาเป็นลำดับไป ตามหัวข้อที่กำหนดในการศึกษา เสนอความคิดเห็นคล้ายตามหรือขัดแย้งหรือแม้กระทั่งแนวคิดต่าง ๆ ผู้วิจัยควรสรุปประเด็นที่ตรงกันและขัดแย้งกัน พร้อมกับการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความนั้นเพื่อการตรวจสอบหรือการศึกษาเพิ่มเติมในกรณีที่น่าสนใจได้

10. กำหนดขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย

การลงทุนในการดำเนินการวิจัย ต้องดำเนินการให้เกิดการประหยัดทั้งงบประมาณและเวลาให้มากที่สุด

1. การสุ่มกลุ่มตัวอย่างของประชากร จะเลือกวิธีสุ่มแบบใดขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยว่าต้องการกลุ่มประชากรที่มาจากกลุ่มประเภทใด เพื่อจะได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรทั้งหมดได้

2. การสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจะได้ผลที่ดีใกล้เคียงกับความเป็นจริง ก็ต้องมีเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่ดีด้วย ผู้วิจัยจะต้องสร้างหรือเลือกใช้เครื่องมือที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสมกับลักษณะขอบเขตและวัตถุประสงค์ของการวิจัย และต้องพิจารณาถึงระเบียบวิธีสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย แล้วปรับเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ตามข้อตกลงเบื้องต้นของค่าสถิตินั้น ๆ เช่น ถ้าเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลก็จะเป็นแบบสอบถาม แบบสำรวจ หรือแบบสัมภาษณ์ ถ้าเป็นการวิจัยการประเมินค่าหรือการวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือ ผู้วิจัยต้องสร้างเกณฑ์ที่เที่ยงและตรงเหมาะสมกับปัญหาก่อนแล้วจึงใช้เครื่องมือที่เป็นแนวทางในการประเมินค่าหรือวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือ และถ้าเป็นการวิจัยทดลองการสอน เครื่องมือก็จะเป็นแบบทดสอบที่เที่ยงและตรงครอบคลุมเรื่องที่จะทดลองสอน ขอให้มีการศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือและการเลือกเครื่องมือที่ใช้ให้เหมาะสม ก่อนที่จะดำเนินการศึกษาวิจัยในเรื่องใดเรื่องหนึ่งต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือที่จัดส่งหรือดำเนินการในการศึกษาวิจัย โดยการที่ต้องพยายามเก็บแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ให้ได้กลับคืนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ จึงจะทำให้ผลการวิจัยนั้น ๆ มีความเชื่อมั่น เที่ยงตรง และแทนกลุ่มประชากรได้มาก

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นขั้นตอนของการวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้โดยใช้ค่าสถิติตามที่กำหนดให้เหมาะสมกับแบบสอบถามและคล้อยจองกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลนี้ถ้าใช้สถิติอย่างง่าย ผู้วิจัยก็สามารถคิดและวิเคราะห์ข้อมูลได้เอง แต่ถ้าเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติที่ยากและสลับซับซ้อนก็จำเป็นต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ซึ่งมีโปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์หาค่าสถิติที่ต้องการได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วมากด้วย

11. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ตามที่ค้นพบ จะไม่มีการเสนอความคิดเห็นส่วนตัวประกอบด้วยการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะดำเนินการเสนอในลักษณะของการพรรณนาโวหารประกอบการเสนอตาราง และจะเสนอเฉพาะข้อความที่ค้นพบและมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล พยายามใช้รูปแบบเดียวกันโดยตลอด อย่าใช้หลาย ๆ แบบในรายงานการวิจัยฉบับเดียว

12. การสรุปผล อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การสรุปผลการวิจัย สามารถสรุปโดยย่อโดยเริ่มจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่คล้อยจองกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ส่วนการอภิปรายผลการวิจัยนั้น สามารถอภิปรายเปรียบเทียบข้อที่ค้นพบของผู้วิจัยกับงานวิจัยและทฤษฎีอื่น ๆ ว่าเป็นไปตามที่คาดหวัง

หรือขัดแย้งกันอย่างไร ในประเด็นอะไร เป็นต้น ส่วนการเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยนั้นมิใช่เสนอแนะอะไรก็ได้ แต่ควรเสนอแนะด้วยการอ้างอิงหลักฐานที่นำไปสู่เรื่องที่ต้องการเสนอแนะ การเสนอแนะปัญหาอุปสรรคที่ผู้วิจัยพบและได้หาวิธีการแก้ไข พร้อมทั้งเสนอแนะให้ผู้วิจัยในลักษณะเดียวกันพึงระมัดระวังหรือหลีกเลี่ยงปัญหาเหล่านั้นได้ และการเสนอแนะสิ่งที่ควรจะวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยอาจจะเสนอแนวความคิดในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาเดียวกัน ต่างสถานที่ ต่างกลุ่มกัน เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยกับกลุ่มประชากรที่ต่างกัน ประสบการณ์ต่างกัน หรือเพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหาดังต่าง ๆ ก็ย่อมจะเสนอแนะไว้ได้

สรุปการวางแผนการวิจัย ผู้วิจัยต้องวางแผนตั้งแต่เริ่มต้นการวิจัย จนกระทั่งทำวิจัยสำเร็จสมบูรณ์ ทั้งนี้เพื่อการที่จะทำให้เกิดความมั่นใจว่าสามารถดำเนินการวิจัยภายใต้ข้อจำกัดของงบประมาณและเวลาได้เป็นอย่างดี

รายการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในขั้นการวางแผนการวิจัยทั้ง 12 ข้อนี้ สามารถนำไปเขียนในรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ได้ ซึ่งจะได้อธิบายและแสดงตัวอย่างในบทที่ 6 แต่สามารถสรุปคร่าว ๆ ได้ดังนี้ กำหนดชื่อเรื่องที่ต้องการศึกษา

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วยความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐาน (ถ้ามี) ขอบเขตของการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น ประโยชน์ (ผล) ที่คาดว่าจะได้รับ ข้อจำกัดของการวิจัย คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษารื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาจาก เอกสาร ตำรา วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีการอ้างอิงอย่างชัดเจน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล รายงานพร้อมตารางประกอบ รวมทั้งการอภิปรายผลการศึกษาเป็นลำดับไป

บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ เสนอผลของงานวิจัยที่ค้นพบในเชิงสรุปผล พร้อมทั้งเขียนข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไปด้วย

ภาคผนวก ให้แนบแบบสอบถาม แบบทดสอบ หรือแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษา

บรรณานุกรม (Bibliography) แบบ Turabian หรือแบบ APA (เลือกใช้แบบใดแบบหนึ่งเพียงแบบเดียวตลอดรายงาน)